

احکام مناسبتی عید فطر

2 / تیر / 1396

رؤیت هلال در بلاد شرقی

س1. اگر در شهری شرقی ماه دیده شود برای همه ی شهرهای غربی هم اول ماه ثابت میشود؟ و یا این به فاصله ی دو شهر بستگی ندارد؟
و اگر مثلا کسی در ژاپن که جزو شرقی ترین کشورها است ماه را ببیند برای کل دنیا اول ماه ثابت میشود؟

ج. اتحاد افق در رؤیت هلال شرط است و مقصود از اتحاد افق، شهرها و یا کشورهایی است که از جهت احتمال رؤیت هلال و عدم احتمال رؤیت یکسان باشند و تشخیص آن با مکلف است.

راههای ثبوت اول ماه

س2. آیا کسی که مرجع تقلید دیگری دارد در ثبوت اول ماه می تواند به مقام معظم رهبری رجوع کند؟ راههای ثبوت اول ماه چیست؟

ج. اصل ثبوت رؤیت هلال ماه، تقلیدی نیست، بلکه اگر شخص از گفته و اعلام نظر یک مرجع تقلید، اطمینان به رؤیت ماه پیدا کند، باید ترتیب اثر دهد؛ در هر صورت اول ماه به پنج چیز ثابت می شود:
اول: آنکه خود انسان ماه را ببیند.

دوم: عده ای که از گفته آنان اطمینان پیدا می شود بگویند ماه را دیده ایم و همچنین است هر چیزی که به واسطه آن اطمینان پیدا شود.
سوم: دو مرد عادل بگویند که ماه را دیده ایم،
چهارم: سی روز از اول ماه بگذرد.
پنجم: حاکم شرع حکم کند که اول ماه است.

ملاک رؤیت هلال

س3. رؤیت ماه نو با ابزار چه حکمی دارد آیا رویت تصویر هلال ماه با استفاده از دوربین مخصوص و انعکاس نور و بازخوانی اطلاعات ضبط شده توسط رایانه، برای اثبات اول ماه کفایت می کند؟

ج. رؤیت با وسیله، فرقی با رؤیت به طریق عادی ندارد و معتبر است. ملاک آن است که عنوان رؤیت محفوظ باشد. پس رؤیت با چشم و با عینک و با تلسکوپ محکوم به حکم واحدند. اما در مورد انعکاس به رایانه که در آن صدق عنوان رؤیت معلوم نیست محل اشکال است.

خطبه نماز عید فطر

س4. آیا ایراد خطبه توسط امام در نماز عید فطر واجب است؟

ج. واجب نیست؛ بلکه اگر در زمان غیبت امام معصوم علیه السلام رجاء به جماعت بخوانند، دو خطبه بعد از آن را رجاء به جا می آورند؛ و ترک این خطبه ها در زمان غیبت، جایز است.

مکان نماز عید فطر

س5. خواندن نماز عید فطر در مسجد و زیر سقف افضل است یا زیر آسمان؟

ج. کراهت دارد نماز عید را زیر سقف بخوانند.

اقتدا به نماز عید در قنوت

س6. آیا در نماز عید فطر یا آیات می توان در قنوت اول یا غیر آن به امام پیوست؟
ج. اشکال ندارد.

ایراد خطبه قبل از نماز عید

س7. اگر در نماز عید فطر خطبه ها را قبل از نماز بخوانند (زیرا بعد از نماز مردم پراکنده میشوند)، آیا نماز باطل میشود؟
ج. جایز نیست خطبه های نماز عید قبل از نماز خوانده شود؛ و ترک خطبه ها نیز در زمان غیبت جایز است.

فطریه سید

س8. بنده سید هستم و همسرم سید نیستند. می خواستم بدانم زکات فطریه همسرم را جزو فطریه سادات باید پرداخت نمایم یا جزو فطریه غیرسادات؟

ج. در فطریه، سرپرست ملاک است؛ اگر سرپرست سید باشد می تواند هم به سید و هم به غیر سید زکات فطره را بدهد.

مبلغ زکات فطریه

س9. زکات فطریه نفری چند تومان می باشد؟

ج. شخص باید برای خودش و کسانی که نان خور او محسوب می شوند، برای هر نفر سه کیلو از خوراک مردم (مانند گندم، جو، خرما، کشمش، برنج، ذرت و یا مانند اینها) و یا پول یکی از آنها را به مستحق بدهد و کفایت می کند و منحصر به قوت غالب نیست و قیمت آن را می توانید از بازار به دست آورید.

فطریه مهمان

س10. فطریه مهمان برعهده کیست؟

ج. در صورتی که نانخور میزبان محسوب نشود، بر عهده خودش است.

فطریه مهمان شب عید فطر

س11. آیا فطریه مهمان شب عید فطر هم بر عهده میزبان است؟

ج. مهمان یک شبه نان خور محسوب نمی شود لذا زکات فطره او بر میزبان واجب نمی شود.

پرداخت فطریه توسط نانخور

س12. من نانخور پدرم هستم و فطریه من بر گردن پدرم است. آیا میتوانم فطریه ام را خودم بدهم؟

ج. صحیح نیست؛ بلکه اگر با اجازه پدر و از طرف او فطره خودتان را بدهید، مانع ندارد و از عهده پدر ساقط می شود.

زمان پرداخت زکات فطره

س13. آیا میشود زکات فطره را روز عید فطر جدا کرد و چند روز بعد از عید فطر به فقرا داد؟

ج. مانعی ندارد لکن در رساندن به فقیر نباید سهل انگاری کند و احتیاط واجب این است که هر وقت آن را می دهد مجدداً نیت فطره کند.

پرداخت زکات فطره قبل از حلول ماه شوال

س14. با توجه به امکان پرداخت زکات فطره از طریق درگاه پرداخت اینترنتی وجوهای شرعی پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، آیا می توان قبل از حلول ماه شوال اقدام به واریز آن نمود؟

ج. چون به صورت امانت دریافت می‌شود و بعد از حلول ماه شوال صرف در مورد مصرف آن می‌کنند، مانعی ندارد؛ البته پرداخت کننده بعد از حلول ماه شوال نیت کند که آن امانت به عنوان فطره باشد.

فطره جنین

س15. آیا برای جنین لازم است فطره پرداخت شود؟

ج. فطره جنین واجب نیست.

مصرف زکات فطره

س16. همیشه مقدار یک سوم زکات فطره جمع آوری شده برای مخارج مسجد برداشته می‌شود (با اینکه مسجد دارای موقوفات و در آمد ختم میباشد) آیا صحیح است؟

ج. احتیاط این است که آن را به فقرای شیعه بدهند.

پرداخت فطره به عنوان اقساط وام

س17. در صندوق قرض الحسنه مسجد هر سال تعدادی از وام گیرندگان اقساط خود را به دلالی که نمی‌دانیم، پرداخت نمی‌کنند، آیا دادن مقداری فطره برای اقساط این افراد به صندوق جایز است؟

ج. صحیح نیست مگر توان پرداخت را نداشته باشند.

بردن فطره به شهر دیگر

س18. آیا مصرف فطره در محل یا شهرهای دیگر با وجود فقیر در همین محل جایز است؟

ج. اگر فطره را جدا کرده است، بنابر احتیاط باید در همان شهر پرداخت شود؛ بلکه اگر در آن شهر مستحق پیدا نشود، می‌تواند آن را به شهر دیگری ببرد.

پرداخت فطره به پدر و مادر یا بالعکس

س19. دادن زکات فطره از سوی پدر و مادر به فرزند فقیر یا بالعکس اشکال دارد؟

ج. اگر فرزندان فقیر باشند، پدر و مادر باید مخارج واجب آنان را بپردازند و نمی‌توان چیزی از زکات فطره را بابت مخارج واجب زندگی به آنها داد ولی پرداخت زکات فطره به آنان برای ادای دین و یا مایحتاجی که تأمین آن بر پدر و مادر واجب نیست اشکال ندارد؛ و اگر پدر و مادر فقیر باشند و فرزند دارا باشد نیز حکم مسأله مانند صورت قبل است.

تقسیم مبلغ فطره

س20. آیا مبلغ فطره را می‌توان بین چند نفر تقسیم کرد؟

ج. بنا بر احتیاط کمتر از یک صاع به فقیر داده نشود.

فطره همسر سید

س21. شخصی غیر سید که تا الآن اشتباهاً سهم فطره همسر سیده خود را به صندوق فطره سادات می‌انداخته، الآن چه وظیفه ای دارد؟

ج. اگر فطره را به سید داده کفایت نمی‌کند و باید مجدداً پرداخت کند.

فراموشی در پرداخت زکات فطره

س22. فراموش کرده‌ایم زکات فطره بپردازیم، حکم آن چیست؟

ج. اگر زکات فطره را جدا کرده اید همان را بپردازید و اگر جدا نکرده اید، بنا بر احتیاط واجب باید بدون نیت ادا و قضا جدا کرده و با قصد قربت بپردازید.

اختلاف نظر مراجع تقلید در ثبوت عید فطر

س23. اگر بین مراجع تقلید در ثبوت عید فطر، اختلاف پیش آید، وظیفه مکلف چیست؟ آیا هر مقلد باید به نظر مرجع تقلید خود مراجعه کند؟

ج. در ثبوت اول ماه تقلید راه ندارد، بلکه اگر شخص از گفته و اعلام نظر مرجع تقلید، اطمینان به رؤیت ماه پیدا کند، باید روزه خود را افطار کند و اگر شک داشت، باید آن روز را روزه بگیرد.

اعلام رؤیت هلال از رادیو و تلویزیون

س24. اگر هلال ماه شوال در یک شهر دیده نشود، ولی تلویزیون و رادیو از حلول آن خبر دهند، آیا کافی است یا تحقیق بیشتری واجب است؟ ج. اگر مفید اطمینان به ثبوت هلال گردد یا صدور حکم به هلال از طرف ولی فقیه باشد، کافی است و نیازی به تحقیق نیست.

حدس به رؤیت از گفته دیگران

س25. اگر از گفته عده ای حدس بزنیم که فردا عید فطر است، آیا می توانیم روزه بگیریم؟

ج. تا هنگامی که برای شخص اطمینان پیدا نشود که فردا عید فطر و اول شوال است، نمی تواند روزه را افطار کند.

اتحاد افق و ملاک آن

س26. آیا اتحاد افق در رؤیت هلال شرط است یا خیر؟

ج. بلی شرط است.

س27. هم افق به چه معنی می باشد و نقاط هم افق چه نقاطی هستند؟

ج. مراد از «هم افق» مکانی است که از لحاظ امکان یا عدم امکان رؤیت با شهر مورد نظر، همسان باشد.

تبعیت از دولت غیر اسلامی در رؤیت هلال

س28. اگر تبعیت از اعلام رؤیت هلال توسط یک دولت جایز شد، و آن اعلام معیاری علمی برای ثبوت هلال سرزمین های دیگر را تشکیل دهد، آیا اسلامی بودن آن حکومت شرط است، یا این که عمل به آن حتی اگر حکومت ظالم و فاجر هم باشد، ممکن است؟

ج. ملاک در این مورد، حصول اطمینان به رؤیت در منطقه ای است که نسبت به مکلف کافی محسوب می شود.

نماز عید در عصر غیبت

س29. به نظر جناب عالی، نماز عید فطر و قربان و نماز جمعه، از کدام نوع از واجبات است؟

ج. در عصر حاضر نماز عید فطر و قربان واجب نیست، بلکه مستحب است، ولی نماز جمعه واجب تخییری است.

امامت نماز عید از طرف غیر منصوب

س30. آیا در حال حاضر و بسط ید ولی فقیه، اقامه نماز عید فطر و قربان فقط توسط ولی فقیه و نمایندگان وی که مجاز به اقامه هستند باید انجام شود یا این که ائمه جماعات هم در مساجد و جاهای دیگر می توانند اقامه نمایند؟

ج. اقامه نماز عید برای غیر منصوبان از طرف ولی فقیه به قصد رجا، نه به قصد ورود، اشکال ندارد اگرچه بهتر است که غیر از منصوب از طرف ولی فقیه کسی متصدی اقامه ی آن نشود.

اقامه نماز عید توسط ائمه جماعات مساجد

س31. در گذشته معمول بود که هر امام جماعتی نماز عید فطر را در مسجد خودش اقامه می کرد، آیا در حال حاضر اقامه نماز عید فطر و قربان توسط ائمه جماعات جایز است؟

ج. جایز است نمایندگان ولی فقیه که از طرف وی مجاز در اقامه نماز عید هستند و همچنین ائمه جمعه منصوب از طرف او نماز عید را در عصر حاضر به صورت جماعت اقامه نمایند، ولی احوط این است که غیر آنان آن را فرادی بخوانند و به جماعت خواندن آن به قصد رجاء نه به قصد ورود، اشکال ندارد. بله، اگر مصلحت اقتضا کند که یک نماز عید در شهر برگزار شود، بهتر است که غیر از امام جمعه منصوب از طرف ولی فقیه، کسی متصدی اقامه آن نشود.

رسیدن به رکعت دوم نماز جمعه یا عید

س32. اگر کسی به رکعت دوم نماز عید فطر یا قربان و رکعت دوم نماز جمعه برسد چه وظیفه‌ای دارد؟

ج. باقی نماز را خودش به جا آورد.

قضای نماز عید فطر

س33. آیا نماز عید فطر قضا دارد؟

ج. قضا ندارد.

عدم پرداخت فطره و تکلیف زن و فرزند

س34. پدری که زکات فطره نمی دهد، تکلیف زن و فرزند او چه می شود؟

ج. بر آنان تکلیفی نیست و لازم نیست فطره بدهند.

پرداخت زکات فطره به خویشاوندان

س35. آیا جایز است زکات فطره را به عنوان هدیه، به خویشاوندان آبرومند و مستحق داد؟

ج. می تواند به عنوان هدیه بدهد و لازم نیست به او بگوید زکات فطره است ؛ ولی باید در نیت قصد زکات کند.

زکات فطره زن تأمین کننده مخارج زندگی

س36. اگر زن به جهت نیاز شوهر، در تأمین مخارج زندگی کمک کند ؛ چه کسی باید زکات فطره آنها را بدهد؟

ج. اگر زن نان خور شوهر محسوب شود، باید شوهر در صورت توانایی زکات فطره خود و همسرش را بدهد و اگر زن نان خور شوهر و کس دیگری نباشد، باید خودش زکات فطره اش را بدهد.

پرداخت زکات فطره به واجب النفقه

س37. آیا پدر می تواند زکات فطره را به فرزند دانشجوی خود که محتاج است، بدهد؟

ج. اگر فرزندان فقیر باشند، پدر و مادر باید مخارج واجب آنان را بپردازند و نمی توان چیزی از زکات فطره را بابت مخارج زندگی به آنها داد ولی برای ادای دین و یا مایحتاجی که تأمین آن بر پدر واجب نیست اشکال ندارد.

مصرف زکات فطره در امور فرهنگی

س38. آیا جایز است زکات فطره را در امور فرهنگی و مذهبی که باعث نشر معارف دین می شود صرف کرد؟

ج. صرف زکات فطره در راه نشر معارف دین اشکال ندارد ؛ ولی احتیاط این است که آن را به فقیر بدهند.